

Bjørnehistorier

Helt fra koloniseringens dager var nybyggernes fe-drift svært plaget av rovdyrene. Den gang var det bjørnen som herjet i buskåpen om somrene, og ulven opptrådte i flokker og drepte i fleng. På gårdene var det vanlig med skytevåpen, munladninger som måtte lades opp for hvert skudd. Slik ble det ofte dramatisk når bjørnen ble sårskudd, da gikk den til angrep. De rakk ikke å lade om, og måtte kjøre spydet i bjørnen.

Buskåpen måtte følges hver dag av «gjetere» og en illstint hund som holdt bjørnen på avstand. Bjørnen lå som oftes på lur utenfor sommerfjøsene og ventet på buskåpen.

Det finnes ennu tufter etter bjørnebåser de første dølene brukte. Der la de ut åte og tok bjørnen i fella, det hjalp lite, den brølte og romsterte — den satt i fella.

Sigridd og hunden «Dyrfeldt»

Den gang ho Malena og han Lars Holmen kom til Nymo hadde de ei eneste ku med seg fra Bardu. Den første natta de sov der på Nymo ble kua slått ihjel av bjørnen.

På Maukstad hos ho Maren og han Lars Larsen hadde den første sommer ei eneste ku — som de ikke torde å slippe til skogs for bjørnen. De måtte ha kua til Fosshaug til nærmeste nabo, for der var det tryggere. Til Fosshaug måtte ho Maren gå hver dag for å melke og hente melken.

På Nymo var ho Sigridd 12 år da ho «gjette» buskåpen oppe i lia. Men ho hadde hunden «Dyrfeldt» med seg, så utpå dagen fikk ho høre hunden holdt et svære leven. Hun løp avsted og undersøkte hva det var. Innimellom det høye gresset og buskåset satt bjørnen og slo om kring seg idet hunden forsøkte å angripe den bakfra. Ho Sigridd fikk samlet sammen buskåpen og det bar nedover lia i full fart. Faren hennes tok nu bjørnebørsa ned fra loftsbjelken og satte oppetter lia. Han fant nu hunden drept, men bjørnen var forsvunnet. Ole Halvorsen var en stor jeger, han hadde flere bjørner på sin samvittighet. Det sies det er merket etter en bjørnebås som han hadde oppe i lia, og flere bjørnehoder hadde han spikret opp i Stallen.

Bjørnebinna på Maukdal

Han «Daniel» Larsen på Maukdal kom seg unda bjørnebinna engang, som hadde 2 unger. Han var helt vergeløs og måtte klatre opp i et tre, mens den huserte under treet. Bjørnebinna forsøkte å få ungene noe på avstand og imens såg nu han Daniel sitt snitt til å slippe seg ned av treet og la til palings nedover bakkene. Han nådde såvidt en tømmerlunne hvor han hadde ei øks. Han kom seg unda, mens bjørnebinna ga opp forfølgelsen.

Løp ikke for bjørn!

Han Peder Helgesen på Alapmoen var en stor jeger som flere ganger var utsatt for bjørnen. Da han var 15 år, så gjætet han buskåpen, han hadde en jentunge med seg den dagen. Med ett ble de overrumplet av en bjørn som reiste seg på to mot dem. Jenta ble redd og vilde ta flukten, men Peder holdt henne, så hun måtte stå stille. Bjørnen den brummet og freste omkring seg, men omsider roet den seg og ruslet videre.

Bjørneberget

Han Nils Pedersen fra Stai hadde ryddet Kirkeslien, så i året 1831 skulle han få skyddet gården sin.

Nu var myndighetene på tur oppover fra Alapmoen, nu denne dagen hadde han Nils skudd en bjørn der like utenfor gården. Bjørnen ble lesset på reisefølgets vogn og kjørt hjem til Kirkeslien. Gården ble nu for ettertiden å hete «Bjørnstad», og stedet hvor bjørnen ble skudd, kalles den dag i dag for Bjørneberget.

«Han torde ikkje, den skiten»

Han Erik Løstrøm på Kristianamo skulle være liten av vekst, men uhyre sterk av seg. Han Erik ble angrepet av en bjørn like ved gården sin, ute på ei myr. Bjørnen kom brølende imot han Erik, den reiste seg på to ben og til angrep. Men han Erik var ikke den som skvatt unda. Bjørnen ble lenge stående å stampe og frese ute på myra. Men han Erik ropte: «Nå kan du komme, ska du skamfæle meg få», men nu lusket bjørnen avsted. Siden sa han Erik til sine naboer: «Han torde ikkje ryke på meg, den skiten.»

I bare skjorta

Og nede på Rossvold hos han Bersvend Simonsen Sandvold hendte det ikke så sjelden at husfolkene ble vekt midt på natten. De brukte å ha noen av dyrene i en innhengning utenfor husene om sommeren. Når han Bersvend hørte larmen av kreaturene så satte han avsted i bare skjorta, og med det synet, så la bjørnen til palings og forsvandt.

Berget fra bjørn, men frøs ihel

Nede på Sommerbakken hos ho Kari og han Jørgen Kristensen var også plaget av bjørnen. De hadde 5 døtre den ene ved navnet Marit. En dag hun gjætte kreaturene ble hun overfalt av en bjørn og sterkt forslått, men hun skal ha reddet seg? Men det har i alle tider gått det sagnet at denne jentungen ble ihjelslått av bjørnen. Men det står nevnt, at hun reddet livet, og ble gift i Lenvik. Men en vinterdag hun skulle gå over fjellet til Målselven ble hun overrumplet av uvær og gikk seg vill i fjellet og frøs ihjel?

Lord på bjørnejakt

Han Ole Johnsen på Moen var en stor jeger og fanstmann. I året 1885 var han oppe i Dividalen på bjørnejakt. Da hadde han en engelsk lord med seg. Han heter Fred Langton. Der oppe i Dividalen skjøt de den siste bjørn som ble skudd i Målselven på lange tider.

Bjørn ved Takelva

En gang holdt han Ole Johnsen på og skar tømmer ved Takelva. En natt ble han vekt av en bjørn som holdt et svære leven utenfor husveggen. Det var mørkt om natta men han la an og skjøt, men kula streifet ryggen på bamsen. Den for avsted, og kom utpå ei myr nord for Olsborg. Myra ble for blaut for bamsen så han Ole kom på nært hold, og denne gang trff han, så bamsen stupe i myra. Det skulle være ei børsa han selv hadde laget, han felte bamsen med.

Slagbjørn på raid

I året 1893 kom det til å bli et med de siste bjørnedrama i Målselvdalen på lange tider. Først ble buskåpen på Kirkesnes angrepet av bjørnen tidlig på formiddagen. Kyrne kom bølende hjem til sommerfjøsene, den eneste og beste kua var borte. De forstod med en gang at nu var bjørnen på ferda. Oppe ved kirkeselva fant de blodspor ute på elvebakken. Samme dagen fant de kua opprevet og maltraktert, den hadde kommet ut i elva — så de fant den død nede på ei ør nedenfor Løvberg. Den samme bjørnen var i kamphumør og skadet enda ei ku for Møkleby og skadet en okse.

Han Andreas i Kjervelvia fikk høre et forferdelig alo fra buskåpen oppe i lia. Han la nu iver oppetter med børsa. Det var kommet en okse ned til fjøset som var opprevet, så han måtte bare befri den fra pinslene.

Nu møtte han de andre kyrne i vill flukt nedover lia men den ene kua var borte. Lenger inne i en bekkedal fant han kua med bjørnen som lå og åt på den levende kua. Han la an og skjøt men var så andpusten etter spranget at han skjøt forbi. Han fikk et skudd til avsted, men det ble et streifskudd etter ryggen. Bjørnen reiste seg på to og kom til angrep, men da smalt det for 3. ang. Da stupte bjørnen.

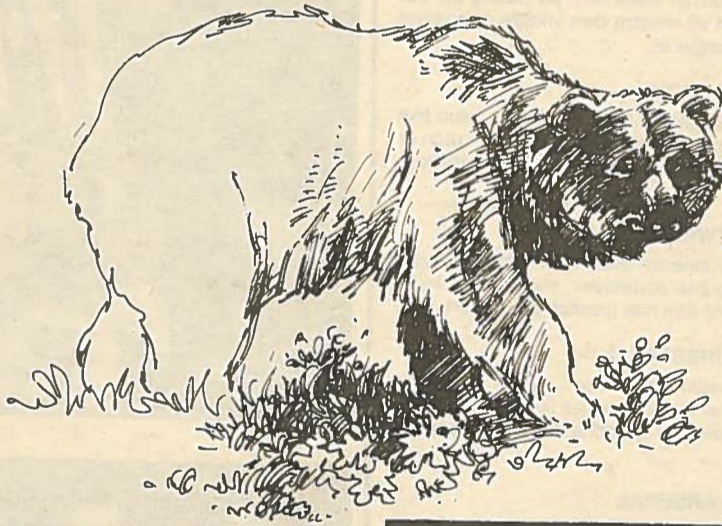
Bjørn — Jakob

Men en av de mest sagnomsuste bjørnejegere oppe i dalen må jo være han «Bjørn-Jakob», han Jakob Olsen Jensvoll i Kirkesdalen. Han var bror til Bersvend Olsen Uleberg i Dividalen. Han Bjørn-Jakob skulle i sitt lange 92 årige liv ha felt 19 bjørner. Han Ole Paulsen i Bjarkåsen mistet 2 kyr en dag. Den ene kua kom til fjøsen med et nesten avrevet jur, den måtte han bare avlive. Han fikk nu han Jakob med seg for de rekte blodveien. De fant den andre kua i en bekkedal og der lå bjørnen

merket av det gjennom hele livet. Bekken hvor han var i kamp med bjørnen heter idag også Bjørnebekken. Det fortelles at Knut skrek så høyt den gang at det høretes helt inn til Frihetsli.

Bjørn-Henrik

Borte i «Henriklia» bodde det en finlender i ei gamle, han var gift men barneløs. Han gikk bare under navnet «Bjørn-Henrik», for han var ikamp med bjørnen og han skjøt flere. Det var inne ved «Henrikmyra» han plutselig ble overrumplet av en bjørn. Øksa og kniven hadde han satt igjen i en rotstube et stykke fra, så han var helt vergeløs. Han prøvde å verge seg men bjørnen rev av han klærne, der han mistet det ene øyet og halve hårmanken. Han Henrik lå nu der liksom livløs, mens bjørnen begynte å grave ei grope. Nu da bjørnen stod på hodet og gravde, så han Henrik sitt snitt til å løpe avsted. Han kom seg ned til båten ved elva, men da var også bjørnen i hælene på han. Han reddet dermed livet.

og åt på den levende kua. Jakob la an og skjøt som traff bjørnen i magen, men nu for bjørnen avsted. Han Jakob la til palings etter bjørnen uten børsa og nådde igjen bjørnen, nu så han at tarmene var kommet ut på den. Han Jakob fant seg en staur og dengte løs på bamsen. Han Ole Paulsen «Pålsen» som han kalles — kom nu etter til assistansew og der måtte bamsen bøte med livet. Det var noen som spurte han Jakob hvorfor han ikke skjøt en gang til! Han svarte: «Nei, børsa var så tung og dra på, og dessuten var amjunisjon så kostbar.»

3 bjørner på en dag

Oppe i Dividalen har de fleste dølene skudd mere enn en bjørn, men det må nevnes han Ole Tøllfesen på Rommet som skjøt 3 bjørner på en dag, han skjøt flere gjennom tidene, han var en stor fangstmann. Likeså han Knut Andersen Frami som var ikamp med bjørnen. Og en gang sendte han syv kulder i bjørnen, mens bjørnen gikk til angrep og skamferte han slik så han bar

Bjørn-Reier kraup inn i hiet

Han Reier Andersen oppe i Rostadalen var kjent for sine meritter og jaktbragder som har gått på folke- munne i alle år. Han gikk bare under navnet «Bjørn-Reier», han felte 12 bjørner i sitt lange livsløp. Både munladningsrifla og bjørneskinnet henger inne på Kongslø Bygde-museum.

En gang kom han Reier over et bjørnehiet oppe ved Rostaelva. Han fikk nu «blod på tann» og fikk broren sin Mikkel med seg til hiet med munladning og øks.

Først forsøkte de med lange stenger å få bjørnen ut av hiet, men det hjalp ikke. Han Reier var ikke skuggen av seg, han fant på og åle seg innover den trange åpningen mens broren Mikkel stod vakt utenfor. Nu ble det virkelig ballade. Bjørnen kom som et skudd ut av hiet forbi han Rier som holdt på å bli flatklemt. Bjørne angrep han Mikkel, bet tak i foten og fikk han under seg. Nu var Reier ute av hiet og det var på høy tid. Reier fikk nu fatt i børsa og gav bjørnen dødsskuddet mens Mikkel fremdeles lå under bjørnen.

Senere kom han Reier og noen slåttefolk forbi dette bjørnehiet. De skulle innpå Storsletta og fore, så han Reier bar matvarer i ryggsekken og de andre bar på ljåer og river. Han Reier skulle nu fortelle om dette drama der ute ved hiet og elvekanten og demonstrerte hvordan det virkelig var. Han fektet og geberdet seg slik at han mistet ryggsekken med matvarene, og river og ljåer ble knust i fallet ute i elva.

Dermed er dette bare noen få bjørnehistorier som er nevnt her, det finnes utallige andre som blir for langt å komme inn på denne gang.

Odd Bjørklund

To utleiebygg i Øverbygd

Ordføreren redegjorde for byggingen av industriutleiebygg i Øverbygd sentrum. Kommunen og soneplankomiteen har arbeidet med saken en god stund, og de som til nå har vist sin interesse, har så pass forskjellige behov at kommunen vil satse på et bygg for industri og et for service og handel. Industriutleiebygget vil ligge ved enden av Skolehusaugen rett overfor sagbruket. Her har blant annet Forsvaret, en entreprenør og

en rørlegger vist sin interesse. Men det ble understreket på møtet at både for dette bygget og servicebygget har andre interesserte muligheter for å komme inn.

Servicebygget vil ligge på andre siden av veien for Heggelund Kafe. Her blir det da først og fremst butikker og servicebedrifter av ulike slag.

Ordføreren opplyste at kommunen og Målselv Industribygg A/S har en kapital på 1 million etter salget av industriutleiebygget i Andslimoen. Disse pengene skal settes inn i Øverbygd. I tillegg regner kommunen med å få DU-midler.